A jogász közéleti ember is

Beszélgetés a Jogász Szövetség főtitkárával

— A legrégibb tudományok közé tartozik a jog. Magyarországon különösen nagy a hagyománya, ennek a pályának, de régen a sok jogász egyet jelentett a bürokratizmussal, aktahegyekkel. Ma sok jól képzett jogászra az államapparátus zavartalan működése, az állami és szövetkezeti szervek jogszerű tevékenységének biztosítása végett van szükség — mondja dr. Jókai Lóránd, a Jogász Szövetség főtitkára.

— A Jogász Szövetségnek egyik fontos mai feladata a törvények előkészítésében való közreműködés, a törvények ismertetése és betartásának elősegítése. Kötelességünk *a világos és egyértelmű* fogalmazást elősegíteni. A jogászoknak kötelességük figyelemmel kísérni az életet és hogy a törvények mennyiben felelnek meg a megváltozott körülményeknek, az új követelményeknek. Az elavult törvényeket, rendeleteket fel kell váltanunk újakkal.

Jogrendszerünk

— Milyennek látja jogrendszerünket?

— A jogrendszerünk a legtöbb esetre egyértelmű útmutatást nyújt. De nem lehet mindent szabályozni. A jog akkor jó, ha az állampolgárok nem érzik tehernek a törvényeket. *Ezért sem lehet mindent törvénybe mereviteni.* A mi rendszerünkben különösen figyelembe kell vennünk a szocialista erkölcs íratlan szabályait is. Ma még, sajnos, előfordul, hogy például egyesek a protekcióban jobban bíznak, mint a törvényeinkben. Olyankor is összeköttetést vesznek igénybe, amikor a törvények értelmében talán még gyorsabban célba érnének. E múltból örökölt emberi fogyatékosságoknak a megszüntetésére is törekedni kell.

— Milyennek látja az államigazgatásban dolgozó jogászok munkáját?

— Az államigazgatási szervekkel rendszeres kapcsolata van az állampolgárnak a dolgok természeténél fogva. Politikai kérdés, hogy az ügyeket gyorsan és megbízhatóan intézzék. Ha indokolt kérést megtagadnak, ha jogos igényt visszautasítanak, vagy sokáig halogatják a döntést, *politikai károkat is okozhatnak.* Az is ugyanilyen hiba, ha jogtalan kérést teljesítenek. Hiszen a közvélemény, a szűkebb környezet szigorúan ítél... Az államigazgatási apparátusnak ezért is minél több és jól képzett jogászra van szüksége.

— Van-e belőlük elegendő?

— Nincs. Itt lenne az ideje *a debreceni jogi kar újbóli megindításának,* amely jelenleg átmenetileg szünetel. Gondolkoznunk kell olyan főiskola létrehozásán is, amely magasabb jogi végzettséget nem ad, de rendszeres jogi ismereteket igénylő munkakörkbe képezne dolgozókat. Ahány jogász végez évente, elegendő is lenne. Csakhogy nagy az elvándorlás más területekre, és elöregedés miatt is sokan kiesnek.

— A végzett jogászok számára nem a legnépszerűbbek az államigazgatási szerveknél felkínált munkakörök. Legtöbbjük *ügyvédi gyakorlatot* folytatna. Népszerűek az ügyészi és bírói munkakörök is. Természetesen ezeknek a jogi munkaköröknek politikailag és szakmailag felkészült fiatalokkal való betöltése igen fontos. Ezért is jobban ki kellene alakítani, a szükségletekhez igazítani, differenciáltabbá tenni az anyagi és erkölcsi ösztönzést.

Legnehezebb vizsga

— Fiatal jogászok szerint legnehezebb vizsga Magyarországon az a *szakvizsga,* amelyet a kétéves gyakorlati idő után kell a különböző szakágakban letenniük. Mi erről a véleménye?

— Minden vizsga nehéz, amíg túl nem vagyunk rajta. A szakvizsga sem könnyű. Tervezzük viszont, hogy a jövőben ne a tételes jog ismerete legyen a legfontosabb, hanem konkrét esetet kelljen a jelölteknek megoldaniuk. Az egyetemi oktatást is úgy kell fejleszteni, hogy a nélkülözhetetlen adatok mellett elsősorban *tanulni tanítsanak.* Elsősorban azt, hogy mit hol kell keresni.

— Különben minden szakágnak megvan a saját speciális nehézsége. A vállalati vagy szövetkezeti jogtanácsos csak akkor végzi jól a feladatát, ha nem jogi „kiszolgálója", hanem jogi tanácsadója a főnökének. Ha nem vállalja a kiskapuk megkeresését. A jogtanácsos partner legyen, aki felhívja a törvényekre a figyelmet, ügyel betartásukra. *Szocialista államban az ügyvédnek is kötelessége az igazság keresése...* Persze az igazság úgy derül ki igazán, ha három szemszögből kutatják — a bíró, az ügyész és az ügyvéd.

— Hogyan segíti a Jogász Szövetség tagjait az alaposabb felkészülésben?

— Működnek különböző szakbizottságok, amelyek a szakágukat érintő újdonságokat, változásokat igyekeznek nyomon követne. Feladatuk a technika, tudomány és nem utolsósorban *a társadalom fejlődése* következtében felvetődő jogi kérdésekre választ találni. A hagyományos bizottságok mellett — amilyen például a büntető, polgári, munka és államigazgatási jogi stb. — már működik automatizálási és űrkutatási bizottság is, tükrözve az újnak a kialakult társadalmi igényeket. Igyekszünk segíteni a fővárosi és vidéki bíróságokat az egységes ítélkezés érvényre juttatásában is. Elméletben ezt a követelményt mindenki ismeri, igyekszik is megvalósítani. A gyakorlat összehangolása az állami irányító szervezetek mellett a szövetség feladata is.

A törvényesség

— A befolyásolásnak, a tévedésnek van-e lehetősége?

— Nem fordulhat elő, hogy a bíróság munkájába bárki is beleavatkozzék. Természetesen a bíró is ember, s tévedhet. A célunk az, hogy olyan politikai és szakmai felkészültséghez jussanak, hogy a tévedések lehetősége minimumra csökkenjen.

— Mi a biztosíték arra, hogy nem születik jogtalan döntés?

— Törvényeink biztosítják, hogy *senkit jogtalanság ne érhessen,* állami és társadalmi szerveink pedig gondoskodnak arról, hogy a törvényeket megtartsák. Ha valaki az ítéletet jogtalannak tartja, az esetek túlnyomó többségében törvényességi óvásért folyamodhat a Legfelsőbb Bíróság elnökéhez, vagy a legfőbb ügyészhez. Ezenkívül az államigazgatási szervek jogtalannak érzett döntései ellen minden esetben *panaszt lehet emelni.* Minden állampolgár élhet a panaszjoggal és kérelmezheti a törvényességi óvás emelését.

— Milyen szerepe van a Jogász Szövetségnek a demokratizmus fejlesztésében?

— Ahhoz, hogy a vezetésbe érdemlegesen beleszólhasson valaki, széles körű ismeretekre van szükség. Nemcsak szakmai, politikai, hanem jogi tájékozottságra is. Nagy fontosságúnak érezzük *a demokratizmus fejlesztését.* A mi feladatunk a jogi alapműveltség elterjesztése. Nemcsak a társadalmi aktivitást segítjük ezzel, hanem az egyéni életet, boldogulást is megkönnyítjük Talán ennek a feladatnak a végrehajtása okozza a legtöbb fejtörést. A szakbizottságok tagjai a TIT keretében számos jogi és közéleti ismeretet terjesztő előadást tartanak. Olyan stílusban, hogy a laikus is könnyen megérthesse. Sokat segítenek e munkában a társadalmi szervezetek, elsősorban a Hazafias Népfront. A Béketanács munkájában is aktívan részt veszünk. A „mit" és a „miértet" már tudjuk. A közérthető jogpropaganda hogyanján még gondolkoznunk kell. El kell érjük, hogy mindenki tájékozott legyen, *ismerje jogait,* de ennek a kérdésnek másik oldala is van. Nemcsak a jogokat kell tudni számon tartani, hanem a kötelességeket is. A kettő elválaszthatatlan. Csak az kérhet és várhat, aki ellenértéket nyújt. Ma még előfordul az ellenérték nélküli előnyök hajszolása, megszerzése.

— A magyar értelmiségnek csaknem 10 százaléka jogász. A jogi célkitűzéseink mellett politikai feladataink is vannak. A jogász politikus és közéleti ember is. Fontos kötelessége a szövetségnek *a társadalmi jogtudat formálása,* fejlesztése. Ezt a korántsem könnyű leckét természetesen az állami szervezetekkel és a többi tömegszervezetekkel *együtt* kell megoldani. Szükségünk van a társadalom megértésére, segítségére, támogatására, hogy az MSZMP KB irányelveinek a jogászokra vonatkozó részét mi is megvalósíthassuk: *„Nagy figyelmet kell fordítani a törvények pontos végrehajtására, jogrendszerünk stabilitására. Egyszerűsíteni kell az ügyintézést, növelni a közszolgálat kulturáltságát."*

Láng Tamás

Hullámpapír-vertikum

Nagyok között a nyolcadik

Ha valaki azt mondta: *Dunaújváros,* a hallgató rögtön látta a képet: a Vasmű, meg az új házak a vonalzóval húzott utcák két oldalán. Ezzel nagyjából sikerült is megfelelő helyre tennie a dolgokat.

Persze, ha jobban megnézzük, kicsit avíttas, töredezett fotográfia ez a kettő: tényeik felett *meglehetősen eljárt az idő.* Nemcsak azért, mert van már új, panelekből épült városrész; nemcsak azért, mert egy-egy üzletközpont világos foltja jótékonyan oldja a város sötétszürke alapszínét. Sok egyéb változás mellett iparszerkezete egészségesebbé vált, amikor határában felépült a papírgyár s még inkább azzá válik most, amikor a papírgyár kerítésén belül — *a magyar könnyűipar mindeddig legnagyobb beruházásával — felépül az úgynevezett hullámpapír-vertikum.* Ez a furcsa szó annak idején a Tervgazdasági Értesítő rangsorolása szerint *a kiemelt beruházások között a nyolcadik* helyen szerepelt.

Sárban, neki-nekilóduló hózáporban, a szalmacellulózüzem trágya- és füstszagában járjuk az építkezést *Tábori* Lászlóval, a Könnyűipari Beruházási Vállalat kirendeltségvezető helyettesével.

Műanyag kontra papír

Három éve hazánk százmillió dollár értékű hullámpapírt importált s kiszámították, hogy a felhasználók igénye 1976—77-re várhatólag *a kétszeresére növekszik.* A kormány gazdasági bizottsága célul azt tűzte ki, hogy erre az időszakra a hazai hullámpapírgyártó-kapacitás megteremtésével, abból a bizonyos 200 millió dollárból *legalább százat* meg lehessen takarítani.

A fejlett tőkés országok piackutatásai bebizonyították, hogy a késztermék-előállítással, csomagolással foglalkozó vállalatok érdeklődése fokozódik a *regenerálható* csomagolóanyagok iránt, amelyek nem szennyezik megsemmisíthetetlen műanyagszemét-hegyekkel az ipari centrumok környékét. Az olyan országok pedig, mint hazánk, rájöttek, hogy a világpiaci versenyben egyebek között *a termék csomagolása is versenyez.* Ehhez pedig nagyon sok jó minőségű, kiváló szilárdságtani tulajdonságokkal bíró papír kell. A kétoldali, fokozott igény érdekesen tükröződik az árakban is: a közelmúltban a hengerelt acél tonnája 160, a hullámpapíré viszont 180 dollárba került. Létfontosságú népgazdasági érdek tehát, hogy létrejöjjön egy hullámpapírgyártó bázis, amely hazai termésű fákból készít cellulózt, és fontos az is, hogy a gyár a lehetőségekhez képest *minél hamarabb termelni kezdjen,* hiszen minden perc időnyereséggel a dollárok ezrei takaríthatók meg.

— *Úgy tudom, a tervhez képest késésben vannak.*

— Valóban — feleli Tábori László. —Az építést 1970-ben határozták el, de maga a munka a beruházási „stop" miatt csak 1972-ben kezdődhetett el. A kétéves késés ellenére a határidő az eredeti maradt: *1977 végére a létesítménynek teljes egészében üzemelnie kell.* Ezért aztán a tervezés és az építés szinte párhuzamosan halad, ami nem túl szerencsés dolog. Néha kész falakat kell megbontani valami apróság miatt, amiről a tervező megfeledkezett. Ilyen problémák miatt tavaly év elején fél év csúszásunk volt, aminek jelentős részét mostanáig — *főként a 26-os ÁÉV kongresszusi vállalásaival,* rengeteg vesződséggel, túlmunkával — *sikerült behoznunk.* Mindenesetre ilyen helyzetben talán érdemes volna alaposan megvizsgálni és megoldani azt a kérdést, hogy az *alvállalkozók is* legyenek érdekeltek a sürgős beruházások határidőinek tartásában, ugyanakkor élvezhessék is a kiemelt beruházásokkal járó előnyöket.

Az alapanyagtól a dobozokig

— Az lesz ott a papírgyártó gép csarnoka — mutat előre kísérőm. — Legelőször, egy év múlva *ennek üzemelnie kell, hiszen a garanciális próbák vége felé hozott anyagból, hulladékból már lehet papírt gyártani...*

Arrább gigászi betontömb körvonalai látszanak: a gépterem. A lapos ablaksorok helyén lyuk táton, rajta ki-be jár a metsző szél. Belül néhol még korábbi esők tócsáit kell kerülgetni. A papírgép acélalapzatát már lerögzítették: ezt nagyon pontosan kell vízszintesre állítani, a sok forgó alkatrész miatt.

Aztán ismét odakinn. A feldúlt, óriási udvaron Tábori László sorolja:

— A papírgép után sorrendben a félcellulóz-üzemnek, a vegyszeres regenerálónak és a biológiai tisztítónak kell elkészülnie. A kiszolgáló egységek közül az ivóvíztisztító már próbaüzemelés alatt áll, az ipari vízmű az év végére készül el. Az elektromos fogadóállomás és a gőzkazán szerelése befejezés előtt áll. Amint látja, *teljes vertikum épül itt* tehát, amely a munkafolyamat egészét fogja át az alapanyaggyártástól a hullámpapír készítéséig, sőt, a hullámpapírból készült dobozok összeragasztásáig. A gyár felépülte után 50 ezer tonna úgynevezett félcellulózt, 100 ezer tonna hullámpapírt és 52 ezer tonna dobozt készít majd évente.

Nehézipari arányok

— Magyarán — summázza az irodaépületben *Lakner* Kálmán, a vállalat igazgatója —, hogy ha 300 ezer tonnás össztermelésünkkel az ország legnagyobb papírgyárát, a csepelit nem is hagyjuk el, de felzárkózunk mellé, a technológia *korszerűségét tekintve pedig jócskán felül is múljuk.* Ennek jellemzésére egy adat: Egy emberre ma gyárunkban egymillió forint állóeszköz jut — már ez is *megközelíti a nehéziparban kialakult arányokat.* A hullámpapírgyár belépésével ez az összeg négymillióra növekszik és az egy ember által évente előállított termelési érték ugyancsak *négymillió forint* körül mozog majd — vagyis rendkívül korszerű, termelékeny technológiáról van szó. Gépeink nagy többségét a legnagyobb papírgyártási hagyományokkal rendelkező országokból szerezzük be. A faaprító gépek Finn- és Svédországban készültek, a cellulózüzem kazánja részben olasz, részben lengyel gyártmány, a vízművek szivattyúit NSZK-beli cégek állították elő, a nagy teljesítményű biológiai víztisztító terveit francia és magyar mérnökök közösen készítik.

— *Mindez nem olcsó mulatság. Úgy tudom, a beruházás 4,3 milliárdja a papíripar jelenlegi teljes eszközállományának a felét teszi ki...*

— Az ár, amit ezért a komplexumért fizetünk, még így is jutányosnak mondható. A gépvásárlási szerződéseket ugyanis még a tőkés papíripari gépgyártás dekonjunktúrája idején kötöttünk. A árak azóta — a világméretű cellulózéhség hatására — természetesen ismét a magasba szöktek.

Felkészülés, továbbképzés

— *Hogyan készül a gyár „régi" része a hullámpapír-üzem fogadására?*

Az igazgató azt feleli, olyanféleképpen, mint amikor az újszülöttet várja a család. Van idegeskedés, rohangálás, izgalom. Félnek is tőle, de várják is — hiszen mégiscsak az ő „gyerekük".

— A hullámpapír nagyvállalattá tesz bennünket — mondja Lakner Kálmán —, erről már beszéltem. Rendelkezésünkre áll egy, a Szovjetunióban és az NDK-ban ösztöndíjjal tanult vezetőgárda, amely *minden szempontból megfelel a magas követelményeknek.* Nyilván arról is tud, hogy a városban saját szakmunkásképző intézetet, diákotthont és kétszáz lakást építtetünk — ez utánpótlási gondjaink egy részét megoldja. Más kérdés az, hogy jelenleg az alapvetően kohászatra berendezkedett Dunaújvárosban meglehetősen nehéz a hozzánk hasonló könnyűipari vállalatoknak *hirtelen* szak- és betanított munkásokat szerezni. Ezért csak részben bízhatjuk magunkat a szerencsére. Gyárunkban *intenzív továbbképzés* folyik a kijelölt szakmunkások részére, akik a hullámpapír-üzemben fognak dolgozni. A heti kétszer háromórás tanfolyam előadói a gyári vezetők, akik az oldott hangulatú eszmecseréken alaposan megismerhetik hallgatóikat, így módjuk nyílik arra, hogy a leendő gyáróriás vezető posztjaira az alkalmas embereket kijelöljék. Igen, azt hiszem, megtettünk minden emberileg lehetségest. Állunk elébe.

Ez a beszéd.

Seress Gábor

Fél évszázad eredményei a jubiláló Kismotor- és Gépgyárban

A hazai motorgyártás egyik régi üzeme, a *Kismotor- és Gépgyár* most érkezett el működésének ötvenéves fordulójához. Szerdán a *Kohó- és Gépipari Minisztérium* vezetői köszöntik a gyár dolgozóit és több kitüntetést adnak át a törzsgárda több tagjának.

Csonka János, a Budapesti Műszaki Egyetem tanműhelyének vezetője, a magyar autó- és motorgyártás nagy úttörője nevéhez fűződik a gyár alapítása. Csonka János a Műegyetem kiváló professzorával, *Bánki* Donáttal együtt konstruálta a porlasztót és Csonka János készítette az első hazai autót a posta részére.

A gyár, amely kis műhelyből alakult ki, pontos és szakszerű munkájáról vált ismertté. 1963-ban több telepet kapcsoltak a gyárhoz, és *a magyar vasút Diesel-programjában, majd a közúti járműprogramban kapott igen fontos feladatokat.* Saját tervezésű motorokon kívül nagy mennyiségben készít tartozékokat a *RÁBA Magyar Vagon- és Gépgyár, a Ganz-MÁVAG, a Csepel Autógyár, valamint az Ikarus Karosszéria- és Járműgyár,* továbbá a vasút részére. A nemzetközi kooperációban is egyre jelentősebb a szerepe. A Minszkben készülő *MTZ traktorokhoz,* a Német Demokratikus Köztársaság vasúti kocsijaihoz szállít fontos alkatrészeket.

A vállalat *Baján és Mezőkövesden* létesített telepeket, létszáma 3500. Ez a következő időszakban nem emelkedik, ugyanakkor termelése több cikkben is kétszeresét éri el. Az 1973-as esztendőben *134 milliót tett ki a nyeresége, 1974-ben, nem végleges adatok szerint, ez eléri a 160 milliót.* A 195 szocialista brigád *a párt XI. kongresszusára és felszabadulásunk 30. évfordulójára* nagy értékű versenyfelajánlásokat tett. Az elmúlt évi termelési érték 810 millió volt, ez az idén egymilliárd forintra emelkedik.

A Kismotor- és Gépgyár híven őrzi a hagyományokat. Bemutatótermében látható az első Bánki—Csonka-féle motor.

A Fővárosi Gázművek

A FÖLDGÁZRA ÁTÁLLÍTOTT TERÜLETEK GÁZFOGYASZTÓI RÉSZÉRE MINDEN SZERDA DÉLUTÁN 5 ÓRAKOR

FŐZŐBEMUTATÓ ELŐADÁST RENDEZ

a gázkészülékek helyes, takarékos kezeléséről, valamint a földgáz-felhasználásról.

Szeretettel várja a kedves földgázfogyasztókat minden szerda délután 5 órakor a

FŐVÁROSI GÁZMŰVEK HÁZTARTÁSI TANÁCSADÓ SZOLGÁLATA, (BUDAPEST VI., BAJCSY-ZSILINSZKY ÚT 3. I. EMELET.)